

1944, august 29. [Moskva.] — Depeša náčelníka čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píku čs. ministromi NO gen. S. Ingrovi v Londýne o rozhovore s K. Šmidkem k aktuálnym otázkam slovenského odbojového hnutia.

ZOE 082943—44

Gen. Ingr:

Hlásím, že sovětské orgány vyhověly mé žádosti a umožnily schůzku s druhou delegací ze Slovenska. Včera v noci¹ byl přiveden posl. Šmidke na vyslanectví k rozhovoru se mnou a velvyslancem. Na zítřek je sjednána schůzka Ferjenčíka s gen. Viestem u mne.

Zprávy od poslance Šmidke:

Druhá delegace byla též vyslána Slovenskou ústřední radou a posl. Šmidke měl již letět s gen. Jurechem, po druhé s npor. Koreckým, ale vzhledem na urychlení odletu nedostal se včas na letiště. Proto téhož dne se s Golianem rozhodli, že využijí letadla, zajištěného Čatlošem. Šmidke přivezl plán voj. organizací, tak jak byl dohodnut s Vámi, t. j. pro případ okupace všeobecná obrana proti okupantům s těžištěm obrany na středním Slovensku. Všechny přípravy odpovídají instrukcím od Vás. Mezi dokumenty odevzdanými sov. voj. velení bylo též memorandum Čatloše, ale jen proto, aby Šmidke mohl dokumentovat, že po vojenské stránce nebude potíží ani se strany slovenského ministra NO. Výslovně prý bylo Sovětům zdůrazněno, že Slovenská Národní rada rozhodně odmítá naivní Čatlošovy politické názory. Národní rada je rozhodnuta v rozhodné chvíli Čatloše odstranit. Jeho dobrovolné a z vlastní iniciativy učiněná opatření pro rozdělení zbraní ze skladů pro mobilizaci mohou usnadnit jednotu a připravenost vojenského vystoupení, ale nemohou dát alibi Čatlošovi, který se musí za svoji činnost zodpovídat národu. Čatloš prý před 6 týdny projevil snahu navázat spojení se Sovětským svazem, ať už by to byla jakákoliv skupina ze Slovenska. Neměl prý zájem, aby to byl někdo z jeho lidí. Nabídl, že umožní odlet letadla. S Národní radou neměl nikdy přímého spojení. Slovenská Národní rada je složena ze zástupců všech politických stran (mimo luďáky) a čítá 16 členů. Osmička se schází pravidelně, rovněž i druhá osmička je kooptována ze všech politických stran. Všech 16 se nikdy neschází najednou z důvodů konspiračních. Politické zastoupení: Polovina zástupců občanských stran, druhá polovina levicových stran (v druhé osmičce je zastoupena též skupina Šrobárova). Vojenský člen politické osmičky je pplk. Golian. Celé SVV tvoří součást Slovenské Národní rady.

Toto je jen stručná zpráva o první schůzce, ze které jsem předčasně odešel v důsledku Vašich zpráv (okupace Slovenska), které jsem ihned zpracoval a ve 3 hod. v noci projednal se zplnomocněncem sovětské vlády gen. Davydovem, který ihned

depeše, pocházejícího z Píkovho úřadu. Záznam má datum 26. 8. 1944 s poznámkou o zašifrování v ten istý deň. Textove sa odlišuje len na začiatku prvej vety: „Gen. Ingr: *Dodatkom k moji depeši čis. 966 ze dne 25. srpna*: Dne 23. srpna 1944 v noci požádal jsem gen. Davydova o zprávu . . .” (SÚA Praha, E 22-12-14/615, dep. čis. 714-720/26. Strojopisný priepis.)

Píkove depeše, ktoré publikujeme ako dokumenty čis. 170—172, intimoval II. odbor čs. MNO v Londýne ako prílohy 1—3 k čj. 694 taj. z 30. 8. 1944.

¹ Išlo o schôdzku, ktorá bola v noci z 26. na 27. 8. 1944 (viď tiež dokumenty čis. 154 a 163).

Dodatočne sme mali k dispozícii Píkovu depešu o schôdzke so Šmidkem v podobe nešifrovaného záznamu odoslanej depeše pochádzajúceho z Píkovho úřadu. Má datum 27. 8. 1944 s poznámkou o zašifrování v ten istý deň. Tento záznam sa odlišuje od textu, ktorý uverejňujeme, len v nasledujúcich dôležitejších podrobnostiach: „Druhá delegace byla též vyslána Slovenskou národní radou a SVV, Šmidke měl již letět . . . Šmidke přivezl plán vojenských operací, tak jak byl dohodnut . . . Devátý člen politické »osmičky« je pplk Golian (SÚA Praha, E 22-12-14/620-621, dep. čis. 724-738/28. Strojopisný priepis.)

350 uvědomil vrchní velitelství R. A. Písemný rozklad a požadavky jsem ještě oficiálně předložil písemně 27. 8. dopoledne.

V rozpravě se Šmidkem pokračoval pak velvyslanec, který dostal informace politického a hospodářského rázu se žádostí, aby je odeslal prezidentu republiky (představa Slovenské Národní rady na politický a hospodářský vzájemný poměr mezi Slováky a Čechy po válce). Velvyslanec podá podrobnou zprávu s jmenným seznamem všech členů Slovenské Národní rady. Prosím, abyste si jej vyžádali od Zamini.

Gen. Pika.

(VHA Praha.) Fotokópia strojopisného záznamu dešifrovanej došej depeše.*

172

1944. august 29. [Moskva.] — Depeša náčelníka čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píku o porade politických a vojenských činiteľov na čs. velvyslanectve, zaslaná čs. ministrovi NO gen. S. Ingrovi do Londýna.

ZOE 082945—44

Gen. Ingr:

V neděli odpoledne¹ velvyslanec svolal k sobě členy vládní delegace (ministra Němce, oba generály, členy státní rady, dr. Drtinu, Vrbenského, Gottwalda, Švermu, Kopeckého, posl. Šmidke) a mne, aby vyslechli zprávy posl. Gottwalda, které dostal od partyzánské skupiny ze Slovenska. Ve zprávách došlých přes partyzánský štáb se říká, že 25. srpna začala okupace Slovenska německými vojsky, a to 5 divizemi: dvěma z jihu a třemi ze západu. Na některých místech prý začali překračovat hranice. Na středním Slovensku se buduje obrana proti okupantům. Bratislava neklade odpor. Železniční tunel z Žiliny byl vyhozen do povětří. Gottwald navrhl, aby byly ihned podniknuty energické kroky k vyžádání podpory Sovětského svazu, a to Fierlingerem a mnou. Žádáno, aby ještě večer byl vyhledán komisař Vyšinský a požádán o pomoc.

Vzhledem k těmto velmi závažným zprávám, které všechny rozrušily, informoval jsem shromážděné o Vašich telegramech ze Slovenska, že se očekává obsazení. Informoval jsem je dále o zákrocích, které jsem učinil u vrchního velitelství R. A., které věc studuje. Zdálo se mi býti nepravděpodobným, že by německá vojska vnikla již na Slovensko již 25. srpna, aniž bychom měli sami potvrzení těchto zpráv buď našimi stanicemi na Slovensku nebo zahraničním neutrálním rozhlasem. Proto jsem navrhl, aby s naléhavou intervencí u sovětské vlády bylo vyčkáno do potvrzení těchto zpráv, neboť předběžně o možnostech okupace bylo již vrchní velitelství R. A. mnou ústně i písemně informováno a žádána pomoc. Po mém soudu Německo si nemůže dnes dovolit plýtvat pěti divizemi, když celým armádám hrozí katastrofa v Rumunsku a ve Francii. Myslím, že shromážděné divize v pohraničí Slovenska jsou určeny pro východní Karpaty, zachránit část armády z Rumunska a obsadit nějakou obrannou linii v ohromné mezeře, vzniklé na hranicích rumunsko-maďarských a v Karpatech vypadnutím Rumunska z války a vypovězením války Německu. Možná, že transporty budou eventuálně projížděti Slovenskem na Podkarpatskou Rus, aby nahradily divize, které Němci ve spěchu museli

¹ Porada bola 27. 8. 1944, viď tiež dokumenty čís. 157—164.